

Przedmiotowe Zasady Oceniania z Edukacji dla bezpieczeństwa

**SZKOŁA PODSTAWOWA NR 7
W CHELMIE**

Opracowali:

Tomasz Ochera

Agnieszka Szczablewska

Chełm, 2022

Przedmiotowe Zasady Oceniania są zgodne z Nową Podstawą Programową i z Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania.

I. Zasady ogólne obowiązujące uczniów na lekcjach edukacji dla bezpieczeństwa:

1. Uczeń ma obowiązek posiadać na lekcji podręcznik i zeszyt przedmiotowy. Brak zeszytu, w którym na poprzedniej lekcji zadana była praca domowa traktowany jest jak nieprzygotowanie do lekcji.
2. Uczeń, który był nieobecny na ostatniej lekcji, ma obowiązek przygotować się do zajęć we własnym zakresie (zadanie domowe oraz omawiane zagadnienia). Wyjątek stanowi przypadek, gdy uczeń przychodzi do szkoły po dłuższej nieobecności (minimum tygodniowej) spowodowanej chorobą. W tym przypadku termin uzupełnienia braków zostaje ustalony z nauczycielem.
3. Jeśli uczeń otrzymał ocenę niedostateczną za brak zadania domowego, ma obowiązek uzupełnić je na następną lekcję. Dalszy brak zadania jest równoznaczny z wystawieniem kolejnej oceny niedostatecznej.
4. Nauczyciel może przeprowadzić krótkie pisemne sprawdzenie wiadomości z ostatniego tematu lub z ostatniego zagadnienia omawianego na lekcji bez wcześniejszej zapowiedzi w formie kartkówki lub testu.
5. Nauczyciel może przeprowadzić krótkie pisemne sprawdzenie wiadomości z ostatnich trzech tematów lekcji po wcześniejszej zapowiedzi.
6. W przypadku nieobecności na teście kontrolnym uczeń ma obowiązek napisać test na następnej lekcji. Wyjątek stanowi dłuższa nieobecność (minimum tygodniowa) spowodowana chorobą, wówczas uczeń ustala z nauczycielem termin zaliczania testu.
7. W przypadku nieobecności ucznia na kartkówce, nauczyciel ma prawo poprosić ucznia o zaliczenie materiału w formie pisemnej lub ustnej na następnej lekcji.
8. Uczeń ma prawo do jednorazowego poprawienia oceny niedostatecznej w ciągu dwóch tygodni od daty jej wystawienia.
9. Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do lekcji bez podawania przyczyny jeden raz w ciągu semestru, nie obejmuje to zapowiedzianych kartkówek, sprawdzianów, lekcji powtórzeniowych i zajęć praktycznych. Każde kolejne zgłoszenie braku przygotowania do lekcji skutkuje otrzymaniem oceny niedostatecznej.
10. W przypadku otrzymania oceny niedostatecznej na I semestr uczeń musi zaliczyć materiał z pierwszego półrocza. Formę i treść zaliczenia ustala nauczyciel indywidualnie z uczniem.
11. Za aktywność, pracę na lekcji uczeń otrzymuje plusy i minusy, za które wystawiane są oceny cząstkowe.
12. Uczeń może otrzymać ocenę celującą na semestr bądź na koniec roku w przypadku, gdy

wykonuje dodatkowe zadania z własnej inicjatywy, bierze udział z sukcesami w konkursach lub gdy wyróżnia się na tle klasy poziomem wiedzy teoretycznej i praktycznej wykraczającym poza materiał obowiązujący w danej klasie i określony podstawą programową.

II. Sposoby sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów:

Przy ocenianiu uwzględnia się indywidualne możliwości edukacyjne każdego ucznia, jego zaangażowanie, wkład pracy, systematyczność oraz informacje zawarte w opinii PPP. Uczniowie z dysfunkcjami oceniani są wg odrębnych zasad zalecanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

Ocenianie bieżące:

- ▲ sprawdzenie wiedzy z ostatniego tematu lekcji lub z całego ostatnio omawianego zagadnienia w formie pisemnej (kartkówki) lub w formie ustnej
- ▲ ocena z części praktycznej – udzielanie I pomocy
- ▲ ocena z części teoretycznej – odpowiedzi ustne, kartkówki, testy
- ▲ prace domowe
- ▲ praca ucznia na lekcji/aktywność
- ▲ ocena dodatkowych indywidualnych lub grupowych prac uczniów

Ocenianie okresowe:

- ▲ Ocena klasyfikacyjna z zajęć edukacyjnych jest średnią ważoną, a nie średnią arytmetyczną.
- ▲ Do obliczania średniej ważonej śródrocznej i rocznej uwzględnia się wszystkie oceny cząstkowe, które uczeń otrzymał w ciągu danego roku szkolnego. Średniej ważonej przyporządkowuje się następujące oceny:

Średnia ważona	Ocena śródroczna/roczna
poniżej 1,50	niedostateczny
od 1,51 do 2,50	dopuszczający
od 2,51 do 3,50	dostateczny
od 3,51 do 4,50	dobry
od 4,51 do 5,50	bardzo dobry
powyżej 5,51	celujący

Średnia ważona jest wskazówką dla nauczyciela przy wystawianiu oceny i nie stanowi bezwzględnej przesłanki do wystawienia oceny. Ostateczną decyzję o ocenie śródrocznej i rocznej

podejmuje nauczyciel uczący uwzględniając indywidualne możliwości, wkład pracy i zaangażowanie ucznia.

III. Określenie procentowe odpowiedników poszczególnych ocen:

- 100 % - celujący
- 90 – 99 % - bardzo dobry
- 75 – 89 % - dobry
- 50 – 74 % - dostateczny
- 30 – 49 % - dopuszczający
- 0 – 29 % - niedostateczny

IV. Szczegółowe kryteria oceniania:

Nr i temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
Dział 1. Pierwsza pomoc w nagłych wypadkach					
1. Istota udzielania pierwszej pomocy	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić zasady zachowania się ratujących (świadków zdarzenia) w miejscu wypadku. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie udzielania pierwszej pomocy; omówić zasady zabezpieczenia miejsca wypadku. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas zajęć. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie podejmowania działań z zakresu udzielania pierwszej pomocy przez świadka zdarzenia; podać przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić rolę świadka zdarzenia w pierwszej pomocy; ocenić zachowanie się świadków zdarzenia (ratujących) na miejscu wypadku.
2. Łańcuch ratunkowy	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać osobę w stanie zagrożenia życia; unikać narażania własnego zdrowia na niebezpieczeństwo; ocenić własne możliwości; wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zasady postępowania bezpiecznego dla ratownika; wyjaśnić zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku; 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej; podać przykład aplikacji na telefon komórkowy wspierającej udzielanie pierwszej pomocy; wskazać sposoby zabezpieczenia się przed zakażeniem w kontakcie z krwią i płynami 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie „stan zagrożenia życia”; rozpoznać potencjalne źródła zagrożeń w kontakcie z poszkodowanym. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić, że prawidłowe wezwanie pomocy może mieć istotne znaczenie dla ratowania życia poszkodowanych; scharakteryzować poszczególne ogniwa łańcucha ratunkowego;

			ustrojowymi, stosowania uniwersalnych środków ochrony osobistej.		<ul style="list-style-type: none"> • wskazać przyczyny i okoliczności prowadzące do szybkiego pogorszenie stanu zdrowia lub zagrożenia życia.
3. Ocena stanu poszkodowanych	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić przytomność poszkodowanego; • ocenić czynność oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund); • udroźnić drogi oddechowe rękoczynem czoło–żuchwa; • systematycznie ponawiać ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać u osoby stan zagrożenia życia; • wyjaśnić mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej; • postępować według poznanego schematu ratunkowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady postępowania bezpiecznego dla ratownika; • odwrócić na plecy poszkodowanego leżącego na brzuchu, gdy zachodzi taka konieczność; • rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić objawy utraty przytomności; • wyjaśnić zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku; • podać przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach. 	<ul style="list-style-type: none"> • dowieść konieczności udzielania pierwszej pomocy w przypadku zaburzeń czynności życiowych poszkodowanego; • wyjaśnić rolę układu nerwowego, układu krwionośnego i układu oddechowego w utrzymywaniu podstawowych funkcji życiowych.
4. Postępowanie podczas utraty przytomności i zasłabnięć	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić przytomność poszkodowanego; • udroźnić drogi oddechowe rękoczynem czoło–żuchwa; • ocenić czynność 	<ul style="list-style-type: none"> • postępować według poznanego schematu ratunkowego; • udzielić pomocy osobie omdlałej; • wymienić zagrożenia 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić mechanizm niedrożności dróg oddechowych u osoby nieprzytomnej; • omówić zasady postępowania 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazać związek między utratą przytomności a zagrożeniem życia; • wymienić przyczyny i objawy nagłych 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić rolę układu nerwowego, układu krwionośnego i układu oddechowego w utrzymywaniu

	<p>oddychania u osoby nieprzytomnej (trzema zmysłami, przez okres do 10 sekund);</p> <ul style="list-style-type: none"> • systematycznie ponawiać ocenę oddychania u osoby nieprzytomnej; • ułożyć osobę nieprzytomną w pozycji bezpiecznej; • wezwać odpowiednią pomoc. 	dla osoby nieprzytomnej.	bezpiecznego dla ratownika.	zastąpienie i utraty przytomności.	<p>podstawowych funkcji życiowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady postępowania z osobą nieprzytomną.
5. Pierwsza pomoc w zaburzeniach oddychania i krążenia	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać czynności życiowe poszkodowanego lub ich brak; • postępować według poznanego schematu ratowniczego; • wykonać na manekinie uciski klatki piersiowej; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykonać na manekinie uciski klatki piersiowej i oddech zastępczy, samodzielnie i we współpracy z drugą osobą. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić najczęstsze przyczyny zaburzeń czynności życiowych poszkodowanego; • omówić uniwersalny algorytm w nagłym zatrzymaniu krążenia; • wyjaśnić pojęcie „nagłe zatrzymanie krążenia”. 	<ul style="list-style-type: none"> • opisać zastosowanie automatycznego defibrylatora zewnętrznego (AED); • wykazać wpływ zastosowania AED na zwiększenie skuteczności akcji resuscytacyjnej; • wymienić oznaki nagłego zatrzymania krążenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić konieczność udzielania pierwszej pomocy w przypadku zaburzeń czynności życiowych poszkodowanego; • wymienić warunki i czynniki zapewniające resuscytację wysokiej jakości.
6. Ciała obce w organizmie	<ul style="list-style-type: none"> • wykonać na manekinie rękoczynny ratunkowy w przypadku zadławienia; • wezwać odpowiednią 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować poznany schemat ratunkowy; • wymienić przykłady działań zapobiegających 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie i mechanizm zadławienia; • postępować według poznanego schematu ratunkowego. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić schemat postępowania w przypadku zadławienia. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić konieczność udzielania pierwszej pomocy w przypadku zakrztuszenia

	pomoc.	zadławieniu u małych dzieci.			lub zadławienia.
7. Pierwsza pomoc w zranieniach, skaleczeniach i ranach	<ul style="list-style-type: none"> wymienić środki stanowiące wyposażenie apteczki pierwszej pomocy; wyjaśnić zastosowanie poszczególnych materiałów opatrunkowych; wykonać opatrunek osłaniający na ranę w obrębie kończyny; posługiwać się chustą trójkątną podczas opatrywania ran i unieruchamiania kończyn; bezpiecznie zdjąć rękawiczki ochronne; wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przedmioty, jakie powinny znaleźć się w apteczce domowej; opatrzyć rany kończyn chustą trójkątną; zastosować podstawowe zasady opatrywania ran; zastosować właściwe opatrunki w zależności od rodzaju urazu i umiejscowienia rany. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce przygotowanej na wyprawę turystyczną; omówić zasady pierwszej pomocy w urazach kończyn; wymienić przedmioty, jakie powinny się znaleźć w apteczce samochodowej; wykonać opatrunek osłaniający na ranę głowy, szyi, twarzy, klatki piersiowej i jamy brzusznej. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie rany; wskazać zależność między sposobem opatrzenia rany a jej gojeniem się; zaplanować wyposażenie apteczki dla kilkusobowej grupy na wyprawę turystyczną w zależności od pory roku. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić konieczność opatrywania ran; rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnić zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku.
8. Tamowanie krwotoków	<ul style="list-style-type: none"> wykonać opatrunek uciskowy; zatomować krwotok za pomocą opatrunku; wezwać odpowiednią pomoc; bezpiecznie zdjąć rękawiczki ochronne. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, jak rozpoznać krwotok zewnętrzny; opisać opatrunek uciskowy. 	<ul style="list-style-type: none"> ułożyć poszkodowanego w odpowiedniej pozycji, w zależności od umiejscowienia urazu. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: „rana”, „krwotok”; wyjaśnić, dlaczego silny krwotok zagraża życiu. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić zagrożenie związane z silnym krwotokiem; rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnić zasady bezpiecznego

					postępowania w rejonie wypadku.
9. Urazy kości i uszkodzenia stawów	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować unieruchomienie obłożeniowe; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • stosować zasady unieruchamiania doraźnego kości i stawów. 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać podręczne środki do unieruchomienia urazu. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie „złamanie”; • wymienić przyczyny urazów kostno-stawowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady zapobiegania urazom w sporcie, w domu, w pracy.
10. Wpływ wysokiej temperatury na organizm człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • zademonstrować metodę chłodzenia w przypadku oparzenia kończyny; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w oparzeniach; • wymienić przykłady zapobiegania oparzeniom, ze szczególnym uwzględnieniem środowiska domowego i małych dzieci. 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować stopnie oparzeń termicznych; • omówić zasady postępowania w przypadku oparzenia termicznego. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić skutki działania wysokiej temperatury na organizm człowieka; • wyjaśnić pojęcie „oparzenie”. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas lekcji.
11. Wpływ niskiej temperatury na organizm człowieka	<ul style="list-style-type: none"> • udzielić pomocy w przypadku odmrożenia miejscowego; • wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, na czym polega udzielanie pierwszej pomocy w odmrożeniach. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady postępowania w przypadku odmrożenia miejscowego; • wyjaśnić pojęcia: „odmrożenie”, „wychłodzenie”. 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas lekcji. 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować stopnie odmrożeń; • omówić skutki działania niskiej temperatury na organizm człowieka.

12. Postępowanie w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać stan poszkodowanego, sprawdzić czynności życiowe; wymienić zagrożenia dla osoby nieprzytomnej; wezwać odpowiednią pomoc. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać u osoby stan zagrożenia życia; przedstawić metody zapewnienia bezpieczeństwa własnego, osoby poszkodowanej i otoczenia w sytuacjach symulowanych podczas lekcji. 	<ul style="list-style-type: none"> udzielić pomocy osobie porażonej prądem; omówić zasady postępowania w zależności od sytuacji urazowej. 	<ul style="list-style-type: none"> podać przykłady zagrożeń w środowisku domowym, ulicznym, wodnym, w przestrzeniach podziemnych, w lasach; wyjaśnić, jak należy udzielać pomocy podczas kąpieli, załamania lodu, porażenia prądem. 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać stopień zagrożenia osoby poszkodowanej i wyjaśnić zasady bezpiecznego postępowania w rejonie wypadku.
Dział 2. Postawa obronna					
13. Orientacja w terenie	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wskazywać kierunki stron świata za pomocą np. kompasu, busoli, GPS. 	<ul style="list-style-type: none"> zna podstawy orientowania się w terenie, w tym potrafi wskazywać kierunki stron świata za pomocą np. kompasu, busoli, GPS. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi orientować się w terenie za pomocą charakterystycznych przedmiotów terenowych. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi używać różnych rodzajów map do orientacji w terenie. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi poprawić błędnie określone położenia w terenie.
14. Cyberbezpieczeństwo w wymiarze wojskowym	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie: cyberprzestępstwo. 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie pojęcie: cyberprzestępstwo i cyberbezpieczeństwo. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi odbierać ze zrozumieniem, tworzyć i przedstawiać umiarkowane złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa 	<ul style="list-style-type: none"> odbiera ze zrozumieniem, tworzy i przedstawia złożone wypowiedzi dotyczące roli i miejsca cyberbezpieczeństwa militarnego w systemie cyberbezpieczeństwa państwa. 	<ul style="list-style-type: none"> potrafi wymienić i wyjaśnić wybrane sposoby zapobiegania cyberzagrożeniom.

			państwa.		
15. Broń palna	<ul style="list-style-type: none"> wymienić kilka przykładów broni palnej; zna zasady jej działania. 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady bezpiecznego i efektywnego posługiwania się bronią strzelecką. 	<ul style="list-style-type: none"> zna podstawowe części składowe broni strzeleckiej; potrafi przyjmować postawy strzeleckie. 	<ul style="list-style-type: none"> wie jak prawidłowo zgrywać przyrządy celownicze, regulować oddech w czasie składania się do strzału oraz ściągać język spustowy. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić różnicę w budowie i działaniu wybranych broni palnych.
Dział 3. Bezpieczeństwo państwa					
16. Bezpieczne państwo	<ul style="list-style-type: none"> wymienić składniki bezpieczeństwa państwa. 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić, co rozumie przez pojęcie „bezpieczne państwo”. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić i scharakteryzować podstawowe pojęcia związane z bezpieczeństwem państwa. 	<ul style="list-style-type: none"> określić istotę problemu bezpieczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> podjąć dyskusję na temat bezpieczeństwa państwa.
17. Polska a bezpieczeństwo międzynarodowe	<ul style="list-style-type: none"> orientować się w geopolitycznych uwarunkowaniach bezpieczeństwa, wynikających z położenia Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić czynniki mające wpływ na bezpieczeństwo Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić organizacje międzynarodowe i przedstawić ich rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić filary współczesnego bezpieczeństwa Polski. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę organizacji międzynarodowych w zapewnieniu bezpieczeństwa Polski.
Dział 4. Działania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń					
18. Ostrzeżenie i alarmowanie ludności o zagrożeniach	<ul style="list-style-type: none"> rozdzielić poszczególne sygnały alarmowe i środki alarmowe; omówić zasady właściwego zachowania się w razie uruchomienia 	<ul style="list-style-type: none"> omówić sposób zachowania się uczniów po usłyszeniu sygnału alarmu; wskazać drogi ewakuacji w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rodzaje alarmów; wymienić zasady ostrzeżenia ludności o zagrożeniach; wyjaśnić zasady zachowania się ludności 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę różnych służb i innych podmiotów; uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb i innych podmiotów; uzasadnić przydatność

	<p>sygnałów alarmowych;</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachować się po ogłoszeniu alarmu w szkole. 		<p>po usłyszeniu sygnału alarmowego.</p>	<p>i innych podmiotów;</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić rodzaje alarmów. 	<p>znajomości sygnałów alarmowych.</p>
19. Zagrożenia powodziowe	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić przykłady zagrożeń związanych z wystąpieniem powodzi; • podać zasady postępowania w razie zagrożenia powodzią. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie kolorów stosowanych w ratownictwie powodziowym. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji wystąpienia powodzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb ratowniczych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić, dlaczego na terenach powodziowych należy przeciwdziałać panice.
20. Zagrożenia pożarowe	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować zagrożenia pożarowe w domu, szkole i najbliższej okolicy; • rozpoznać i prawidłowo zareagować na sygnał alarmu o pożarze w szkole. 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić zasady zachowania się podczas pożarów; • omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji zagrożeń cywilizacyjnych; • uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb ratunkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w szkole miejsca szczególnie zagrożone wystąpieniem pożaru i uzasadnić swój wybór. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić najczęstsze przyczyny powstawania pożarów; • uzasadnić celowość przestrzegania zasad ochrony przeciwpożarowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić potrzebę przeciwdziałania panice; • planować postępowanie uczniów po usłyszeniu sygnału o pożarze.

21. Zagrożenia związane z działalnością człowieka	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady nadzwyczajnych zagrożeń wywołanych przez człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb ratunkowych. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić zasady zachowania się podczas wypadków i katastrof komunikacyjnych, technicznych i innych. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać rodzaje zagrożeń związanych z działalnością człowieka; omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji zagrożeń cywilizacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić potrzebę przeciwdziałania panice.
22. Zagrożenia wywołane substancjami toksycznymi	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady zagrożeń środowiskowych; opisać pożądane zachowania ludności w sytuacji zagrożeń chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> opisać zasady postępowania w razie uwolnienia niebezpiecznych środków chemicznych. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji zagrożenia substancjami toksycznymi. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady nadzwyczajnych zagrożeń wywołanych przez człowieka; zaplanować kolejność działań domowników w sytuacji zagrożenia chlorem gazowym. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń różnych służb i innych podmiotów; opisać miejsca eksponowania znaków substancji toksycznych.
23. Ewakuacja z terenu zagrożonego	<ul style="list-style-type: none"> wymienić przykłady zagrożeń środowiskowych mogących być przyczyną ewakuacji. 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić obowiązki ludności w sytuacjach wymagających ewakuacji. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb i innych podmiotów w sytuacji zagrożenia. 	<ul style="list-style-type: none"> zaplanować ewakuację rodziny na wypadek klęski żywiołowej; uzasadnić potrzebę przeciwdziałania panice. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w czasie prowadzenia ewakuacji z terenu zagrożonego.
24. Zagrożenia terrorystyczne	<ul style="list-style-type: none"> omówić zasady postępowania w sytuacji wystąpienia zdarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawić zasady zachowania się ludności w sytuacji pojawienia się grupy 	<ul style="list-style-type: none"> omówić rolę różnych służb i innych podmiotów w sytuacji wystąpienia zdarzenia 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić potrzebę przeciwdziałania panice. 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnić znaczenie bezwzględnego stosowania się do zaleceń służb

	terrorystycznego.	antyterrorystycznej.	terrorystycznego.		biorących udział w zdarzeniu antyterrorystycznym.
Dział 5. Edukacja zdrowotna					
25. Zdrowie i czynniki je warunkujące	<ul style="list-style-type: none"> wymienić zachowania, które sprzyjają zdrowiu (prozdrowotne) oraz zagrażają zdrowiu, a także wskazać te, które szczególnie często występują wśród nastolatków. 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić własne zachowania związane ze zdrowiem. 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnić czynniki środowiskowe i społeczne (korzystne i szkodliwe), na które człowiek może mieć wpływ, od takich, na które nie może mieć wpływu; wyjaśnić wpływ stresu na zdrowie. 	<ul style="list-style-type: none"> omówić krótkoterminowe i długoterminowe skutki zachowań sprzyjających (prozdrowotnych) i zagrażających zdrowiu; wyjaśnić zależności między zdrowiem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym i społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> wymienić rzetelne źródła informacji o zdrowiu, chorobach, świadczeniach i usługach zdrowotnych.
26. Komunikacja interpersonalna	<ul style="list-style-type: none"> dobrac i zademonstrować umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa). 	<ul style="list-style-type: none"> dobrac i zademonstrować umiejętności komunikacji interpersonalnej istotne dla zdrowia i bezpieczeństwa (odmowa, zachowania asertywne, negocjowanie). 	<ul style="list-style-type: none"> ustalić indywidualny plan działania uwzględniający rozwój umiejętności komunikacji interpersonalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> ustalić, co sam może zrobić, aby stworzyć warunki środowiskowe i społeczne, które są korzystne dla zdrowia, a także służące rozwojowi komunikacji interpersonalnej. 	<ul style="list-style-type: none"> zaplanować rozwój umiejętności komunikacji interpersonalnej, uwzględniającej zachowania asertywne oraz negocjacje.